

Paskaidrojuma raksts

Rīgas domes 20__ . gada __ . _____ saistošajiem noteikumiem Nr. _____

“Par teritoriālajām zonām siltumenerģijas ražošanas veida izvēlei un prasībām iekārtu uzskaitēi”

1. Īss saistošo noteikumu satura izklāsts

Saistošie noteikumi nosaka Rīgas valstspilsētas pašvaldības (turpmāk – pašvaldība) teritoriālās zonas, kas ir noteiktas, lai atbilstoši tām ierobežotu vai aizliegtu piesārņojošās darbības, kuru izraisītā emisija var palielināt kopējo gaisa piesārņojuma daudzumu Rīgā. Teritoriālās zonas ir noteiktas, ņemot vērā slāpekļa dioksīda un daļiņu PM_{2,5} piesārņojuma telpisko izkliedi, individuālās un lokālās siltumapgādes iekārtu emisiju daudzuma telpisko izkliedi un devumu kopējā piesārņojuma līmenī, ietekmei pakļauto iedzīvotāju skaitu, teritorijas izmantošanas veidu un centralizētās siltumapgādes sistēmas pieejamību. Teritoriālās zonas var tikt pārskatītas, izstrādājot Rīgas valstspilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmu, ja Rīgas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā ir pārsniegti vai var tikt pārsniegti vides kvalitātes normatīvi vai augšējie piesārņojuma novērtēšanas sliekšņi. Saistošie noteikumi nosaka prasības dažāda veida iekārtu, ko izmanto mājokļu, dzīvojamo/neapdzīvojamo ēku apkurei un karstā ūdens sagatavošanai vai rūpnieciskajām vajadzībām, izvēlei atbilstoši pašvaldības teritoriālajām zonām, nosakot, ka pirms jaunas siltumenerģijas ražošanas uzsākšanas vai siltumenerģijas ražošanas veida maiņas nepieciešams saņemt Rīgas pilsētas siltumapgādes jautājumu komisijas lēmumu par siltumenerģijas ražošanas veida saskaņojumu. Saistošie noteikumi paredz arī Rīgas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā esošo iekārtu ar nominālo ievadīto siltuma jaudu līdz 0,2 MW reģistrācijas un uzskaites kārtību, kā arī to kontroles un uzraudzības kārtību. Saistošie noteikumi paredz, ka jautājumus, kas saistīti ar iekārtu reģistrāciju un uzskaiti uzrauga un kontrolē Rīgas pašvaldības aģentūra “Rīgas enerģētikas aģentūra” (turpmāk – Aģentūra).

2. Saistošo noteikumu nepieciešamības pamatojums

Līdz šim ir bijuši spēkā Rīgas domes 2019. gada 18. decembra saistošie noteikumi Nr. 97 “Par gaisa piesārņojuma teritoriālo zonējumu”. Saistošajiem noteikumiem par pamatu ņemts spēkā esošais regulējums un tas papildināts, ņemot vērā aktuālāko informāciju par gaisa kvalitāti un gaisa piesārņojumu Rīgas valstspilsētā, atbilstoši Rīgas valstspilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas 2021.–2025. gadam izstrādes laikā veiktajam novērtējumam. Papildus ir ņemti vērā uzdevumi, kas ir deleģēti Rīgas domei ar nacionālo Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plānu 2020.–2030. gadam, ieskaitot šādus uzdevumus:

- pārskatīt esošos saistošos noteikumus, noteikto zonu iedalījumu un noteikt zonas ne tikai pēc gaisa kvalitātes modelēšanas rezultātiem, bet arī iedzīvotāju blīvuma, teritorijas izmantošanas veida un centralizētās siltumapgādes pieejamības, kā arī noteikt nemainīgas zonas;
- noteikt ogļu izmantošanas aizliegumu;
- veikt regulāru uzstādīto apkures iekārtu kontroli, novērtējot, vai ir uzstādītas atbilstošas iekārtas un izmantots atbilstošs kurināmais;

- apkopot informāciju par Rīgas māsaimniecībās izmantotajām apkures iekārtām (to veidiem, vecumu un izmantoto kurināmo) un ievākt šādu informāciju nākotnē.

Saistošie noteikumi sagatavoti, ņemot vērā:

- likuma "Par piesārņojumu" 14. panta otrajā daļā noteikto, ka, ja noteiktā teritorijā ir pārsniegti vai var tikt pārsniegti vides kvalitātes normatīvu robežlielumi noteiktam piesārņojuma veidam, pašvaldība saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izstrādātu un apstiprinātu rīcības programmu vai īstermiņa rīcības programmu var izdot saistošos noteikumus, kas attiecīgajā teritorijā ierobežo vai aizliedz tādu piesārņojošu darbību uzsākšanu, kuru izraisītā emisija var palielināt kopējo attiecīgā piesārņojuma daudzumu šajā teritorijā;

- likuma "Par piesārņojumu" 17. panta 2.² daļā noteikto, ka pašvaldībai ir tiesības ievākt un apkopot informāciju par tās teritorijā esošajām apkures iekārtām un tajās izmantotā kurināmā veidu un apjomu; pašvaldības dome var izdot saistošos noteikumus, kuros nosaka kārtību, kādā tiek vākta informācija par pašvaldības teritorijā esošajām apkures iekārtām un tajās izmantotā kurināmā veidu un apjomu;

- Ministru kabineta 2009. gada 3. februāra noteikumu Nr. 108 "Normatīvo aktu projektu sagatavošanas noteikumi" 140. punktā noteikto, ka grozījumu noteikumu projektu nesagatavo, ja tā normu apjoms pārsniegtu pusi no spēkā esošo noteikumu normu apjoma, un šādā gadījumā sagatavo jaunu noteikumu projektu.

Saistošie noteikumi saskaņoti arī ar izstrādes stadijā esošā Rīgas valstspilsētas ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāna 1. redakciju (2021. gada oktobris), kas paredz, ka pakāpeniski, nosakot pārejas periodu, bet ne ilgāk kā līdz 2025. gadam, netiek uzstādītas jaunas fosilā kurināmā sadedzināšanas iekārtas ar jaudu, kas mazāka par 0,2 MW. Šī pasākuma ietvaros būtiski tiks samazināts dabasgāzes patēriņš, jo citu fosilo kurināmo izmantošana kurināmā sadedzināšanas iekārtās ar jaudu, kas mazāka par 0,2 MW, ir ļoti neliela.

3. Informācija par saistošo noteikumu ietekmi uz pašvaldības budžetu

Saistošie noteikumi var ietekmēt pašvaldības budžetu, palielinot izdevumus, kas ir saistīti ar iekārtu reģistra izveidi un uzturēšanu, kā arī iekārtu tehniskā nodrošinājuma un ekspluatācijas prasību ievērošanas kontroli.

Pašvaldība plāno piesaistīt ES vai valsts finansējumu, lai īstenotu informatīvos pasākumus iedzīvotājiem, kā arī plānotu un īstenotu atbalsta programmas iedzīvotājiem siltumapgādes veida maiņai vai novecojušo apkures iekārtu nomaiņai, tādējādi veicinot pieslēgšanos centralizētai siltumapgādes sistēmai un bezemisijas siltumapgādes tehnoloģiju ieviešanu.

4. Informācija par saistošo noteikumu ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā

Saistošie noteikumi var ietekmēt uzņēmējdarbības vidi, veicinot energoefektivitātes paaugstināšanu, pieslēgšanos centralizētiem siltumtīkliem un bezemisiju risinājumu izmantošanu, kuri attiecīgi var ietekmēt izdevumu apjomu, kas ir saistīts ar energoresursu patēriņu un siltumapgādes sistēmu ierīkošanu.

5. Informācija par saistošo noteikumu ietekmi uz administratīvajām procedūrām

Iekārtas īpašniekiem tiek noteikts jauns pienākums veikt iekārtas reģistrāciju, norādot informāciju par iekārtas veidu, iekārtas uzstādīšanas gadu, atbilstību ekodizaina prasībām ar

enerģiju saistītām precēm (produktiem), nominālo ievadīto siltuma jaudu, kurināmā veidu un apsildāmo platību, kā arī informēt par pārbaudēm, kas veiktas saskaņā ar ārējo normatīvo aktu prasībām par ugunsdrošību un ēku energoefektivitāti. Reģistrācija veicama šādos termiņos:

- līdz 2023. gada 31. decembrim par iekārtām, kuru darbība uzsākta līdz 2023. gada 30. novembrim;

- viena mēneša laikā pēc iekārtas darbības uzsākšanas par iekārtām, kas izbūvētas vai uzstādītas pēc 2023. gada 30. novembra.

Aģentūra nodrošinās reģistra izveidi un uzturēšanu, kā arī iekārtu tehniskā nodrošinājuma un ekspluatācijas prasību ievērošanas kontroli. Aģentūras amatpersonu lēmumus var pārsūdzēt Aģentūras direktoram.

6. Informācija par konsultācijām ar privātpersonām

Konsultācijas nav notikušas.

Rīgas domes priekšsēdētājs

M. Staķis